

Visiedocument

UCGV

Universitair Centrum voor Geestelijke Verzorging

University Center for Chaplaincy Studies

Tilburg School of Catholic Theology
Protestantse Theologische Universiteit

Maart 2019 (versie 6a – 25 maart 2019)

UCGV

Universitair Centrum
voor Geestelijke Verzorging

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Achtergrond en ontwikkelingen	3
Directe aanleiding	4
Visie	5
Missie statement	6
Doelstellingen	6
Thema's	6
Organisatie	7
Ontwikkelingen	10
Communicatie	11
Agenda	11
Bijlage 1: CASE STUDIES PROJECT: "WAT DOEN GEESTELIJK VERZORGERS, WAAROMEN WAARTOE?"	13

Inleiding

In dit visiedocument schetsen we een beeld van wat het *Universitair Centrum voor Geestelijke Verzorging (UCGV)* beoogt. Het is een initiatief van de *Tilburg School of Catholic Theology (TST)* en de Protestantse Theologische Universiteit (PThU). Dit beeld voor het centrum is ambitieus, uitdagend en biedt nieuwe perspectieven voor het vakgebied wat betreft onderzoek, onderwijs en praktijk. Het UCGV streeft een bundeling van expertise en samenwerking na op de genoemde gebieden, binnen de beide instellingen en met partners van collega-instellingen.

Achtergrond en ontwikkelingen

Op het relatief jonge vakgebied geestelijke verzorging is veel in beweging en ontwikkeling, voor een deel parallel aan de ontwikkelingen binnen de desbetreffende werkvelden. We schetsen enkele ontwikkelingen – zonder uitputtend te willen zijn.

Binnen de **zorg** leiden specialisatie, verantwoordingsplicht en samenwerking ertoe dat geestelijke verzorging meer geprofessionaliseerd is, beter geïntegreerd raakt in zorgproces en organisatie, en zich sterker bewust geworden is van de eigen bijdrage. Professionalisering van de geestelijke verzorging sluit aan bij wat in dit domein hieromtrent gebruikelijk is. Door de steeds verdere specialisatie, de sterke nadruk op kwantitatief *evidence-based* onderzoek, technologische ontwikkelingen, en marktwerking, komen veel vragen op. Tegengeluiden hebben te maken met samenhang, de menselijke maat en bejegening, grenzen en zin van medisch handelen, en een heroriëntatie op de idealen waarop de zorg is gebaseerd. Er ontstaat behoefte aan complexiteitsreductie, aan reflectie over de vraag waar het in de zorg in eerste instantie om dient te gaan. Er groeit openheid voor zingevingsvragen, het omgaan met verlies en eindigheid, andere manieren van onderzoek doen, en een andere kijk op ziekte en gezondheid. Geestelijk verzorgers beschikken over competenties die juist een bijdrage kunnen leveren aan deze vragen en ontwikkelingen.

Ook in de wereld van **justitie** zijn ontwikkelingen waar te nemen. In een samenleving waarin de roep om strenger te straffen nog steeds klinkt en waarin onbegrip heerst over proefverloven van TSB'ers, klinken ook vaker benaderingen die aandacht vragen voor herstelrecht en de waardigheid van (ex-)gedetineerden. In penitentiaire inrichtingen ligt vaker het accent op het leefklimaat en komt moreel beraad in beeld. Controle en veiligheid krijgen in politiek en justitiële praktijk meer prioriteit dan menselijke omgang. Dit kan voor geestelijk verzorgers – ambtenaar en ambtsdrager tegelijk – tot gewetensvragen leiden. Re-integratie van gedetineerden, zeker als het om zedendelinquenten of om teruggekeerde Syrië-gangers gaat, is niet vanzelfsprekend. De samenstelling van de gevangenispopulatie verandert sterk, ook in levensbeschouwelijk opzicht. Hierdoor is opnieuw de identiteit van de geestelijke verzorging aan de orde. Vraagstukken over radicalisering en deradicalisering zijn aan de orde van de dag. Aandacht voor de menselijke mogelijkheden in plaats van het voorkomen van recidive vraagt een andere benadering van ex-gedetineerden en van het strafrecht.

In de **krijgsmacht** als geweldsorganisatie spelen voortdurend vragen in het spanningsveld van veiligheid en geweld. Morele kwesties dienen zich haast als vanzelf aan, op alle niveaus van de organisatie. Veteranenzorg en *moral injury* zijn belangrijke onderwerpen geworden. Missies die op vrede en veiligheid georiënteerd zijn, krijgen regelmatig te maken met meer of minder ernstige

vormen van geweld, waarbij ook burgerslachtoffers vallen. Dit leidt nogal eens tot negatieve beeldvorming bij de politiek en in de publieke opinie, met ingrijpende effecten voor de individuele militair. Vluchtelingen aan de grenzen tegenhouden is een taak van de marechaussee, niet zelden leidend tot gewetensproblemen. Mensenrechten en geweldsuitoefening, kerk en staat, religie en conflict: het zijn spanningsvelden die inherent zijn aan een organisatie die, samen met de politie, het monopolie op geweld heeft in onze samenleving.

Waar in het verleden in de **eerste lijn** de kerken via talloze groepen en vrijwilligers een vangnet voor allerlei maatschappelijke vragen en persoonlijke noden vormden, is door de ontkerkelijking een hiaat ontstaan. Bovendien verblijven mensen die ouder worden en zij die lichamelijke en psychische klachten ontwikkelen veel langer in de thuissituatie of keren er sneller naar terug. Er wordt een groot beroep gedaan op de eigen autonomie en op het eigen netwerk, iets waarover meer mensen dan verondersteld niet of nauwelijks beschikken. Eenzaamheid, ouder worden, verlieservaringen, lichamelijke en psychische klachten roepen allerlei levens- en zinvragen op. De overheid heeft per oktober 2018 structureel financiële middelen ter beschikking om geestelijke verzorging in de eerste lijn blijvend te vestigen. In eerste instantie zal die financiering via de Netwerken Palliatieve Zorg en de Centra voor Levensvragen verlopen. Daarnaast zijn er ook ontwikkelingen die te maken hebben met maatschappelijk ontwrichtende situaties, zoals de aardbevingen in Groningen. Ook in dit kader doen zich levens- en zinvragen voor, zoals ook bij andere rampen.

In al deze contexten kunnen geestelijke verzorging, ethiek en theologie een bijdrage leveren. Dit kan op het microniveau, in de begeleiding van individuen of kleine groepen. Op macroniveau kunnen bijdragen strategisch of beleidsinhoudelijk zijn. Reflectie over uitgangspunten en doelen, perspectieven voorbij de waan van de dag, aanreiken van levensbeschouwelijke/religieuze bronnen ter verdieping, verbreding of heroriëntering van het blikveld: hier kunnen theologie, ethiek en geestelijke verzorging een bijdrage leveren. In alle gevallen is onderzoek nodig om praktijk, strategie, beleid en implementatie te onderbouwen, kritisch te bevragen of te vernieuwen. Het UCGV bundelt binnen de beide instellingen (PThU en TST) de expertise omtrent geestelijke verzorging binnen de genoemde werkvelden. Daarnaast biedt het centrum een platform voor alle onderzoekers in Nederland op het gebied van geestelijke verzorging om de praktijk van, het onderzoek naar en het onderwijs in geestelijke verzorging te versterken en te verbreden. De specifieke bijdrage die het UCGV kan leveren, bestaat vooral in het onderzoeken van en meedenken over bovengenoemde ontwikkelingen in de verschillende werkvelden en in de geestelijke verzorging vanuit een levensbeschouwelijk/religieus/christelijk perspectief. In dit unieke perspectief komt de eigenheid van beide instellingen naar voren. Met dit perspectief en deze achtergrond wil het centrum bijdragen aan de verdere ontwikkeling van de geestelijke verzorging.

Directe aanleiding

Het idee om een universitair centrum op het gebied van geestelijke verzorging te beginnen, komt niet uit de lucht vallen. Tussen de PThU en de TST bestaan al verschillende samenwerkingsvormen. Het *Centrum voor Justitiepastoraat* (CJP) doet al sinds 2009 onderzoek en bewerkstelligt kennisvalorisatie op het gebied van geestelijke verzorging binnen het werkveld justitie. Belangrijke partners in dit verband zijn de *Tilburg Law School* (TLS) en de katholieke en protestantse diensten geestelijke verzorging bij justitie. Daarnaast bestaat er een convenant tussen de PThU en de protestantse dienst geestelijke verzorging bij de krijgsmacht en beschikt de TST over specifieke

deskundigheid en een samenwerkingsverband met de katholieke dienst geestelijke verzorging bij de krijgsmacht. Het meest recente project vormt de directe aanleiding voor de oprichting van het UCGV: het *Case Studies Project Geestelijke Verzorging* (CSP). In dit grootschalige project werken 56 geestelijk verzorgers en ruim 10 onderzoekers van vier verschillende universiteiten (UvH, RUG, PThU, UvT) samen; ondersteund door de beroepsvereniging Vereniging van Geestelijke VerZorgers (VGVZ), de Stichting Kwaliteitsregister Geestelijke Verzorgers (SKGV), het Register voor Geestelijk Verzorgers met Zending bij de Overheid (RGVZO), verschillende brancheorganisaties, veertig zorginstellingen, en door de hoofden geestelijke verzorging bij justitie en defensie. Er is een promotietraject verbonden aan dit *Case Studies Project*. In het najaar van 2018 is een project (PLOEG 2) gehonoreerd door ZonMw voor een onderzoek naar geestelijke verzorging in de eerstelijns palliatieve zorg, waarin verschillende instellingen (VU, PThU, LUMC en TST) samenwerken.

Begin 2018 heeft het College van Bestuur van Tilburg University toestemming gegeven voor de oprichting van het centrum. Deze toestemming was noodzakelijk, omdat de TST uit haar financiële reserves extra investeringen in dit centrum inzet. Eerder al had het College van Bestuur van de PThU de oprichting goedgekeurd. Op 11 april 2018 is in een overleg tussen PThU en TST de oprichting van het UCGV definitief vastgesteld en op 9 november is het centrum met een feestelijke studiemiddag officieel gepresenteerd.

Visie

Het Centrum zet de professie (beroep/roeping) van de geestelijke verzorging op de kaart samen met zijn partners – met een helder verhaal over wat deze professie inhoudt en kenmerkt en over wat zijn plek is binnen werkvelden, instellingen en in de samenleving.

Een geestelijk verzorger werkzaam in een tbs-kliniek wil meer inhoudelijk uitgedaagd worden en zoekt de nascholing bij het Centrum.

Vooraf onderzoekt en benadrukt het Centrum de levensbeschouwelijke/theologische dimensies en perspectieven van geestelijke verzorging en van de ontwikkelingen in de desbetreffende werkvelden.

Het Centrum is zichtbaar in

het publieke debat en trekt daardoor nieuwe aanwas aan voor de studie theologie. Voor studenten theologie en religiewetenschappen is het Centrum een begrip. Geestelijk verzorgers uit alle werkvelden weten het te vinden. Het Centrum

Onderzoek naar geestelijke verzorging in de eerste lijn moet verder vorm krijgen. Den Haag klopt hiervoor aan bij het Centrum voor kennis en de juiste mensen.

fungeert als platform voor onderzoekers, ze ontmoeten elkaar met hun onderzoeksplannen, wisselen kennis, vaardigheden en hun netwerk uit. Het Centrum is ook goed bekend bij subsidievertrekkers en wordt geraadpleegd als er nieuwe subsidierondes aankomen om te weten waar de kennis en kunde ligt op het gebied van geestelijke verzorging. Verschillende andere universiteiten en instellingen melden zich om partner te worden. Langzamerhand breidt het netwerk zich verder uit. Nationale en internationale congressen, georganiseerd door het Centrum, zijn een groot succes. In de ontwikkeling van de ideeën die door deze activiteiten worden gestimuleerd, heeft het Centrum een spilfunctie. Het vakgebied van de geestelijke verzorging staat niet alleen op de kaart, maar wordt gezien als maatschappelijk relevante en volwaardig wetenschappelijke discipline.

Missie statement

“Onze missie is om het vakgebied van geestelijke verzorging te versterken door goed onderzoek en onderwijs. Daarbij willen we de levensbeschouwelijke aspecten binnen de verschillende werkvelden verhelderen. Tevens willen we de integratie binnen het desbetreffende werkveld verbeteren om zo het welzijn van iedereen die geestelijke verzorging ontvangt te verbeteren. Wij streven uitdrukkelijk naar intensieve samenwerking met zusterorganisaties en partners – op projectbasis en in meer structurele verbanden. Uitbreiding van de internationale contacten en samenwerkingsverbanden verschaft het Centrum een bredere basis.”

Doelstellingen

De doelstellingen van het Centrum dienen om koers te houden op wat we willen bereiken in de komende periode van vier jaar.

1. Het bieden van een platform voor overleg en een structuur voor samenwerking binnen en buiten de beide instellingen op het gebied van onderzoek naar en onderwijs in geestelijke verzorging, nationaal en internationaal.
2. Het ontwikkelen van een integrerend narratief over geestelijke verzorging met erkenning van de differentiaties in werkvelden (justitie, defensie, zorg, eerste lijn) en levensbeschouwelijke/religieuze achtergronden.
3. Het bijdragen aan de theologische en sociaalwetenschappelijke reflectie op geestelijke verzorging als kunde (beroepspraktijk), als wetenschappelijke discipline en als specifieke professie (in de spanning tussen beroep en roeping).
4. Het bijdragen aan de bekendheid van geestelijke verzorging, in aansluiting op levensbeschouwelijke en zinvragen die leven in de verschillende werkvelden.
5. Het verkennen van nieuwe wegen in het – initieel en postacademisch – onderwijs, rekening houdend met de ontwikkelingen in de verschillende werkvelden en in de samenleving als geheel.
6. Het ontwikkelen, delen en versterken van onderzoeksinitiatieven.
7. Het organiseren van studiedagen, conferenties en bijzondere bijeenkomsten rondom vragen die in verschillende werkvelden een rol spelen en die tevens een rol spelen in het maatschappelijk debat, en inspelen op de vragen die aan de orde zijn in de Impactprogramma's (programma's van *Tilburg University* waarin onderzoekers van verschillende disciplines met partners van buiten de universiteit samenwerken aan maatschappelijke verandering).
8. Het verzorgen van eigen publicaties gedifferentieerd naar doelgroep: geestelijk verzorgers, onderzoekers, en een breder publiek dat geïnteresseerd is in vragen omtrent zingeving en levensbeschouwing.

Thema's

Het Centrum wil de komende jaren een aantal thema's aansnijden die relevant zijn voor het onderzoek en de praktijk van geestelijke verzorging en relevant zijn in het publieke debat. Sommige thema's zijn van toepassing op alle werkvelden, andere komen voort uit een specifiek werkveld. Na verloop van tijd kunnen er nieuwe thema's bijkomen en andere naar de achtergrond verschuiven.

- *Ethiek*, morele vragen, moreel beraad, instellingsklimaat, gewetensproblemen geestelijk verzorgers
- Samenhang tussen geestelijke verzorging en kunst (*esthetische dimensie*), in aansluiting op de vier dimensies van zingeving en levensbeschouwing zoals omschreven in de Beroepsstandaard 2015 van de VGVZ
- *Rituelen*, ritualiteit, als een verschijnsel dat onmiskenbaar bij geestelijke verzorging hoort en dat zich in alle werkvelden voordoet, vanaf een ziekenzalving in een ziekenhuis tot en met een pelgrimage met veteranen
- *Interreligieuze dialoog*, tegen de achtergrond van een samenleving die grote pluriformiteit kent op cultureel, levensbeschouwelijk en religieus gebied, incl. het thema meervoudige religieuze betrokkenheid
- *Werken aan herstel*, hersteldenken dat zowel in de GGz als bij justitie een belangrijke rol speelt in de ontwikkelingen van het werkveld (en dus ook van de geestelijke verzorging)
- *Professionalisering* (methodiek, effectmeting, plaats in organisatie), als een belangrijk thema waarin de ontwikkeling van het beroep, de beroepsgroep als geheel en van de individuele geestelijk verzorger ter sprake komt
- *Religie en geweld*, een thema dat zowel binnen de krijgsmacht als justitie (justitiële instellingen en politie) een belangrijke rol speelt
- *Kerk en staat*, een thema dat voortdurend meeklinkt op de achtergrond van de verhouding tot en positionering van geestelijke verzorging binnen publieke instellingen
- *Moral injury*, een thema dat niet alleen bij militairen of veteranen aan de orde is, maar ook bij slachtoffers van gedetineerden, en ook bij keuzedwang in de zorg
- *Geestelijke verzorging in het kader van rampen*, in aardbevingsgebied en bij andere maatschappelijk ontwrichtende kwesties, een thema waarmee de vraag wordt geopperd, in welke contexten en op welke terreinen geestelijke verzorging een rol kan spelen buiten de meer traditionele werkvelden van zorg, justitie en krijgsmacht
- *Theorie/theologie* van/voor geestelijke verzorging vraagt uitdrukkelijk aandacht, op basis waarvan het onderzoek sterker kan worden neergezet, en als grondslag voor een duidelijke positie binnen de theologische, religiewetenschappelijke en humanistische opleidingen.
- *Verlies, verdriet en vergankelijkheid* zijn kernthema's die geestelijk verzorgers maar ook buitenstaanders koppelen aan geestelijke verzorging. Uitwerking van en onderzoek naar deze thema's kunnen helpen geestelijke verzorging een duidelijk gezicht te geven.

Organisatie

De samenwerkingsverbanden die aanleiding hebben gegeven voor de start van het Centrum zijn hieronder schematisch weergegeven:

	Zorg	Justitie	Krijgsmacht	Eerste lijn
Bijzondere hoogleraren	Martin Walton (PThU)	Theo de Wit (TST)	Fred van Iersel (TST) Pieter Vos (PThU)	

Huidige structuren		Centrum voor Justitiepastoraat (TST, TLS, PThU)	Convenanten met RK en Prot. DGV Krijgsmacht	
Medewerkers UCGV	Sjaak Körver (directeur) Reijer de Vries (vice-directeur) Renske Kruizinga (beleid & onderzoek)			
Direct betrokkenen	Martin Walton	Theo de Wit Reijer de Vries	Fred van Iersel Pieter Vos	Niels den Toom
Betrokken onderzoekers	TST: Kees de Groot, Stefan Gärtner, Willem Marie Speelman PThU: Theo Pleizier, Frits de Lange, Theo Boer UvH: Gaby Jacobs, Carmen Schuhmann RUG: Hanneke Muthert Radboud: Jack de Groot VU: Ruard Ganzevoort, Christa Anbeek, Anke Liefbroer LUMC: Erik Olsman			
Partners		-TLS (Antony Pembleton) -RK en Prot. DGV Justitie	RK en Prot. DGV Krijgsmacht	
Werkveld-overleg		Hoofd(en) GV, GV'ers, ad hoc leden		
Contacten en netwerken	-VGZ -ERICH Leuven -HealthCare Chaplaincy Network -Transforming Chaplaincy	-Cardiff Centre for Chaplaincy Studies -International Prison Chaplains Association (IPCA) -Centrum voor Levensbeschouwing en Detentie -International Victimology Institute Tilburg (Intervict) -zie verder website		-VGZ -ZonMw -Agora Ethiek & Spiritualiteit
Projecten	Case Studies Project Geestelijke Verzorging* International Chaplaincy Research Summerschool			
				ZonMw: GV in 1 ^e lijns pall. zorg
Publicaties		Reeks Wolf Legal Publishers	Reeks 'Religie en veiligheid' (Eburon)	

*Voor structuur van CSP: zie bijlage 1.

Het Centrum bestaat uit een dagelijks bestuur, een wetenschappelijke staf, administratieve ondersteuning en een algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur bestaat uit de directeur, vicedirecteur en een onderzoeker/beleidsmedewerker. De vier bijzondere hoogleraren: geestelijke verzorging in de zorg, krijgsmacht (TST en PThU) en justitie vormen, tezamen met het dagelijks bestuur en de eventuele PhD-studenten, de wetenschappelijke kernstaf. Naast de kernstaf is er een groep onderzoekers, afkomstig uit beide instellingen, die betrokken zijn bij onderzoek naar en ontwikkeling van geestelijke verzorging. Tevens is er een groep van onderzoekers die op projectbasis (CSP en ZonMw) betrokken is. Secretariële ondersteuning wordt momenteel gerealiseerd door student-assistenten. Het dagelijks bestuur legt jaarlijks verantwoording af aan het algemeen bestuur dat bestaat uit de rector van de PThU en de decaan van de TST. En tenslotte is er een groep van *stakeholders*, zoals die nu al betrokken zijn bij de bijzondere leerstoelen, het CJP en bij projecten (zoals het CSP).

Directeur

De directeur (dr. Sjaak Körver, TST) is het gezicht van het Centrum, naar binnen en naar buiten. Hij geeft leiding aan het Centrum. De directeur stelt de doelen en strategieën van het Centrum vast in overleg met het bestuur. Hij formuleert ook het beleid en de te volgen procedures. De directeur wijst taken toe en delegeert verantwoordelijkheden. Ook is hij verantwoordelijk voor de begroting. De directeur is vooral ook een netwerker en onderzoekt nieuwe mogelijkheden om samenwerkingen aan te gaan en uit te bouwen. De directeur vertegenwoordigt het Centrum tijdens bijeenkomsten en conferenties.

Vicedirecteur

De vicedirecteur (dr. Reijer de Vries, PThU) is naast de directeur ook het gezicht van het Centrum. Hij vervangt de directeur wanneer die niet aanwezig kan zijn. Daarnaast is de vicedirecteur de directe link met het partner-instituut, en is hij verantwoordelijk voor het inbrengen van de informatie, de relaties en belangen van het partner-instituut.

Beleidsmedewerker/onderzoeker

De beleidsmedewerker/onderzoeker (dr. Renske Kruizinga, TST) is onderdeel van het dagelijks bestuur van het Centrum en is daarmee het derde gezicht van het Centrum naar binnen en buiten toe. Daarnaast neemt ze de coördinerende rol op zich met betrekking tot het onderzoek. Ze overziet welke taken er moeten gebeuren en delegeert deze eventueel naar de verschillende student-assistenten. Ze houdt de lange termijndoelen en afspraken in de gaten en stuurt die bij. Samen met de directeur schrijft ze een visie en beleidsdocument en de jaarlijkse rapportage.

Secretariële ondersteuning

Alle organisatorische taken met betrekking tot het Centrum zoals het plannen van afspraken, versturen van bundels en het helpen met organisatorische werkzaamheden voor onderzoeksprojecten en congressen wordt voorsnog uitbesteed aan student-assistenten. Dit gaat om studenten theologie (TST) die extra uren kunnen maken om te assisteren met werk rondom het Centrum.

Wetenschappelijke medewerkers

Onder de wetenschappelijke medewerkers vallen vier bijzondere hoogleraren (prof. dr. Martin Walton, zorg, PThU; prof. dr. Theo de Wit, justitie, TST; prof. dr. Fred van Iersel, krijgsmacht, TST; prof. dr. Pieter Vos, krijgsmacht, PThU), de docenten met een bijzondere opdracht ten behoeve van geestelijke verzorging (dr. Theo Pleizier, PThU), en alle PhD-studenten die verbonden zijn aan het

Case Studies Project en aan de leerstoelen en andere projecten die onder de koepel van het Centrum vallen. Rondom dit kernteam is er een groep onderzoekers van beide instellingen die nauw betrokken zijn bij de ontwikkeling en activiteiten van het Centrum. Ook nieuwe PhD en postdoc-studenten die verbonden zijn aan een van de onderzoeksprojecten van het Centrum worden zo wetenschappelijk medewerkers. Samen met het dagelijks bestuur vormen zij het kloppende hart van het Centrum. Tenminste twee keer per jaar komen zij bij elkaar om gezamenlijke thema's te bespreken, de speerpunten in onderzoek te bepalen, en nieuwe onderzoeksideeën te bespreken. Daarnaast zijn er per project onderzoekers van andere instellingen die het desbetreffende project uitvoeren, coördineren en/of kritisch volgen. Een voorbeeld is de door NOSTER ondersteunde *Research Collaboration Group* van het CSP (TST, PThU, RUG, UvH, Radboud). In het door ZonMw gesubsidieerde onderzoeksproject PLOEG 2 zijn eveneens een aantal onderzoekers van zusterinstellingen betrokken (VU, PThU, LUMC), evenals in de International Chaplaincy Research Summerschool (UvH, ERICH).

De bijzonder hoogleraren organiseren een zogenaamd werkveldoverleg, waarin een kleine kern van sleutelfiguren uit het desbetreffende werkveld aangevuld met deskundigen/onderzoekers die ad hoc gevraagd kunnen worden en advies kunnen geven over het onderwerp dat op de agenda staat. Dit werkveldoverleg komt enkele keren per jaar bijeen, vooral om de ontwikkelingen in het desbetreffende werkveld aan de orde te kunnen stellen. In 2019 start het werkveldoverleg justitie.

Algemeen bestuur

Het algemene bestuur van het Centrum wordt gevormd door de rector van de PThU (prof. dr. Mechteld Jansen) en de decaan onderzoek van TST (prof. dr. Marcel Sarot), daarbij ondersteund door de directeuren bedrijfsvoering (drs. P. Boven, PThU, en drs. Ada van der Velden-Westerfelt, TST). Zij zien toe dat het Centrum functioneert zoals gewenst. Het dagelijks bestuur van het UCGV zal jaarlijks door middel van een jaarverslag en jaarvergadering verantwoording afleggen over het reilen en zeilen van het Centrum.

Stakeholders

Bij het centrum zijn verschillende maatschappelijke en kerkelijke belanghebbenden betrokken die meedenken over de doelstellingen en de koers van het Centrum, en over de afstemming tussen deze doelen en wat in de context van de verschillende werkvelden en levensbeschouwelijke tradities reëel en gewenst is wat betreft geestelijke verzorging. Op dit moment zijn er al bij de verschillende bijzondere leerstoelen, bij het CJP en het CSP stakeholders betrokken.

Ontwikkelingen

De bovenstaande organisatorische structuur zal onderhevig zijn aan veranderingen. Zo is bekend dat drie van de vier bijzondere hoogleraren binnen nu en drie jaar met pensioen zullen gaan. De wetenschappelijke staf van het Centrum zal er dan anders uit komen te zien, maar we hechten waarde aan de representatie van de verschillende werkvelden (zorg, justitie, defensie en eerste lijn) in het Centrum. We zullen ons dan ook inzetten voor continuering hiervan.

Nog voor de officiële start van het Centrum hebben zich al partijen gemeld die graag partner zouden worden. Feitelijk werkt het Centrum op projectniveau (CSP, PLOEG 2, Summerschool) al nauw samen met verschillende zusterinstellingen. We willen dat ook graag blijven doen, en zo mogelijk ook uitbreiden. In de kleine wereld van de geestelijke verzorging is samenwerking hard nodig, ook omdat

de beschikbare onderzoekscapaciteit en middelen zeer beperkt zijn. Dat betekent dat samenwerking, een gezamenlijke onderzoeksagenda en strategische keuzen wat betreft het onderzoek gewenst en zelfs onontkoombaar zijn. Het UCGV wil zich daarom inzetten voor die samenwerking, ook in structurele zin en op bestuurlijk niveau. Daarbij is het noodzakelijk om een gezamenlijk verhaal over geestelijke verzorging te ontwikkelen waarin alle levensbeschouwelijke oriëntaties zich kunnen herkennen en dat de grondslag vormt voor het vakgebied als geheel en het onderzoek ernaar in het bijzonder.

Ook subsidiegevers (o.a. ZonMw) dringen aan op samenwerking tussen de onderzoekers en instellingen op het gebied van geestelijke verzorging. Zij pleiten voor een landelijk centrum dat de afstemming van en samenwerking in onderzoek naar geestelijke verzorging stimuleert, dat de expertise op dit terrein bundelt en dat zorgt voor beheer en bewaring van onderzoeksdata op het gebied van geestelijke verzorging. In de plannen hieromtrent fungeert het UCGV als uitgangspunt en springplank naar een toekomstig landelijk centrum dat door alle instellingen op het gebied van onderzoek naar geestelijke verzorging zal worden gedragen.

Communicatie

Met het oog op een herkenbare en eenduidige presentatie naar buiten zijn een eigen logo en huisstijl voor het UCGV ontwikkeld en is een promotiefilmje voor de website gerealiseerd. Een eigen website (<https://ucgv.nl>) is inmiddels in de lucht, en wordt de komende periode stap voor stap uitgebreid, inclusief een Engelstalige versie. Om meer ruchtbaarheid te geven aan het centrum werd in de week van 22 oktober een perscommuniqué verspreid. En om de start van het centrum duidelijk te markeren, is op 9 november 2018 een bijzonder geslaagde bijeenkomst georganiseerd voor belangstellenden en belanghebbenden van het centrum.

Het bovenstaande onderstreept dat communicatie een belangrijk aandachtspunt zal zijn in het beleid van het centrum. Met behulp van een nieuwsbrief voor belangstellenden, publicaties voor een groter publiek, wetenschappelijke en vakpublicaties zal het centrum bijdragen aan de bekendheid van geestelijke verzorging, aan kennis en opinievorming inzake zingeving en levensbeschouwing in relatie tot de vier werkvelden (zorg, justitie, krijgsmacht, eerste lijn), aan het versterken van de wetenschappelijke basis van en kennis over (de praktijk van) geestelijke verzorging, en aan het onderwijs op dit gebied.

Daarnaast zullen congressen, conferenties en symposia worden georganiseerd die bijdragen aan de doelstellingen van het UCGV. Deze bijeenkomsten worden bij voorkeur in samenwerking met andere instanties of instellingen georganiseerd. Een aantal bijeenkomsten en conferenties hebben al plaatsgevonden of staan op de agenda:

Agenda

- 9 november 2018 (Utrecht, Astarte): feestelijke studiemiddag vanwege de officiële opening van het UCGV;
- 1 februari 2019 (Utrecht, UvH): symposium naar aanleiding van het eredoctoraat van George Fitchett *Building Knowledge for Chaplaincy in Healthcare: Future Directions* (in samenwerking met de Commissie Wetenschap van de VGVZ en met de Universiteit voor Humanistiek)
- 25 en 26 februari 2019 (Amsterdam, PThU): internationaal congres *Do we have a case?* over het onderzoek naar geestelijke verzorging met behulp van case studies, met o.a. George

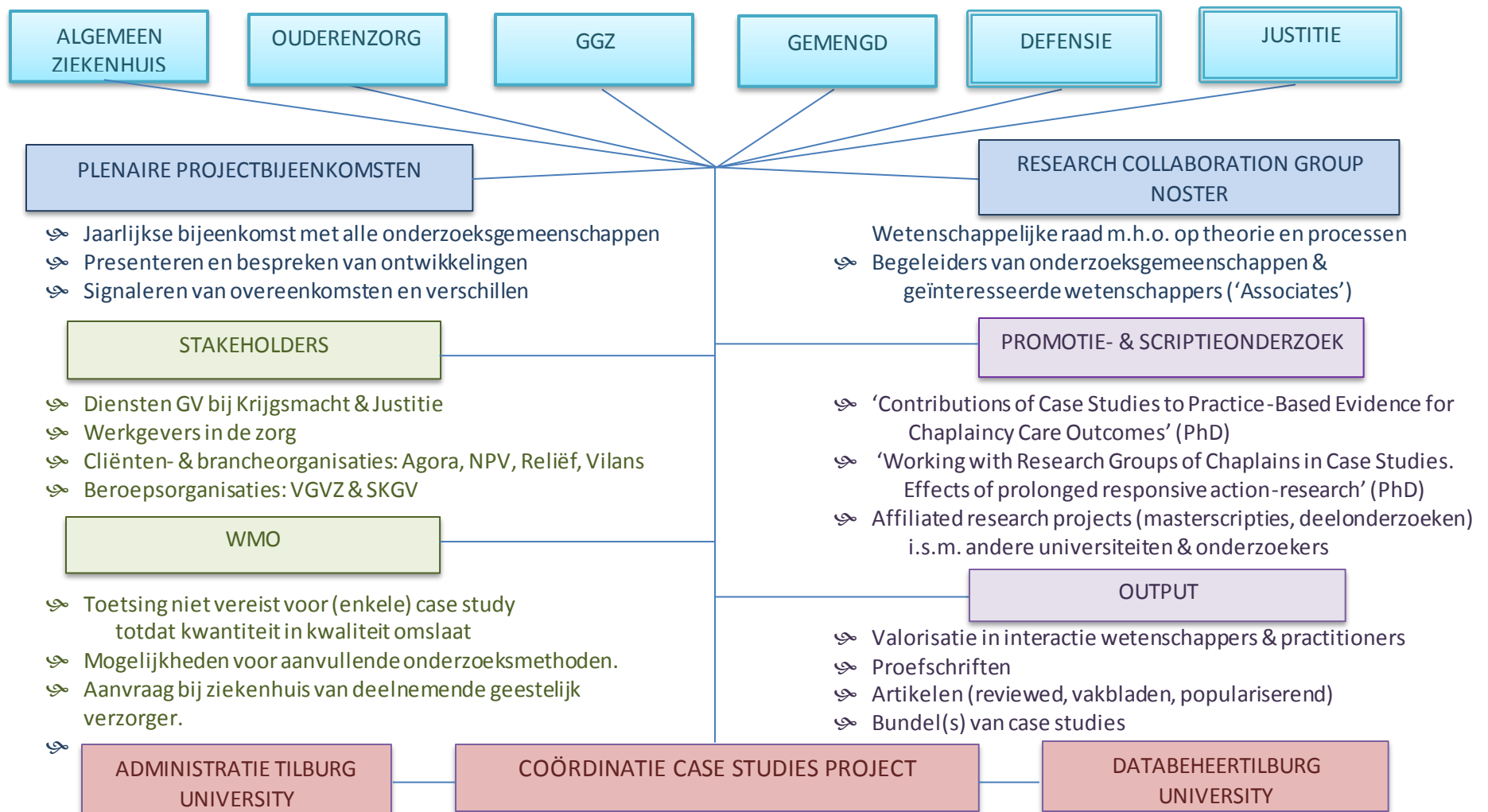
Fitchett en Steve Nolan (in samenwerking met de Commissie Wetenschap van de VGVZ en de PThU)

- 8 t/m 12 juli 2019 (Utrecht, UvH): *International Chaplaincy Research Summerschool* (in samenwerking met de Universiteit voor Humanistiek en met ERICH Leuven)
- 25 oktober 2019 (Tilburg, UvT): afscheidsrede van Theo de Wit, in combinatie met symposium
- 31 oktober 2019: congres bij het 25-jarig jubileum van de leerstoel van Fred van Iersel (in samenwerking met de rk dienst geestelijke verzorging bij de krijgsmacht)
- 8 november (Groningen, PThU): afscheidsrede van Martin Walton, in combinatie met symposium
- 14 november 2019 (Tilburg, UvT): Congres Religie & Strafrecht (in samenwerking met de *Tilburg Law School*)
- 28 juli 2021: pensioen van Fred van Iersel;
- 4 mei 2022: pensioen Sjaak Körver.

Bijlage 1: CASE STUDIES PROJECT: “WAT DOEN GEESTELIJK VERZORGERS, WAAROM EN WAARTOE?”

ONDERZOEKSGEMEENSCHAPPEN NAAR WERKVELDEN

- ☞ Onderzoeksgemeenschap = 8 – 12 geestelijk verzorgers/onderzoekers o.l.v. een universitaire onderzoeker.
- ☞ Looptijd: tenminste 4 jaar (oktober 2016 – oktober 2020); iedere geestelijk verzorger/onderzoeker levert tenminste 1x per 2 jaar een case study aan.
- ☞ De uitkomst van de bespreking en evaluatie van een case study in de onderzoeksgemeenschap maakt deel uit van de case study in finale vorm.

Samenwerkingsovereenkomst PTHU & TST | Coördinatoren: Martin Walton & Sjaak Körver | Associates: PTHU, TST, RUG, UvH 28-03-2019